

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาองค์ความรู้ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร 2) สืบรวจสถานภาพงานวิจัยด้านชาติพันธุ์ 3) จัดทำแผนที่กลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร” พบว่าพื้นที่กรุงเทพมหานครมีกลุ่มผู้คนเข้ามาหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ โดยมีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์การอพยพเข้ามาตั้งแต่ช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งเชื่อมโยงกับการสร้างเมืองกรุงเทพมหานคร โดยสามารถจำแนกระยะเวลาของกลุ่มคนต่างชาติพันธุ์ที่เข้ามาในกรุงเทพมหานครได้ 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่1-4) ในช่วงนี้กลุ่มคนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ได้มีการอพยพเคลื่อนย้ายเข้าสู่ประเทศไทยจำนวนมาก โดยสาเหตุเนื่องมาจากการหลบหนีจากศึกสงคราม และถูกกวาดต้อนเข้ามาเป็นเชลย ประกอบกับในช่วงสมัยนี้เป็นช่วงที่กำลังก่อสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ จึงส่งผลให้กลุ่มคนต่าง ๆ เหล่านี้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการสร้างกรุงเทพมหานคร โดยการเป็นแรงงานสำคัญในการสร้างพระนคร เพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณแก่กษัตริย์ที่ให้พวกเขาได้อาศัยอยู่ในแผ่นดินไทย ดังนั้นจึงส่งผลให้กลุ่มคนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจายไปรอบพระนคร

กลุ่มที่ 2 ช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนปลาย (รัชกาลที่5-7) ในช่วงนี้เป็นช่วงที่กรุงเทพมหานครได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เพราะได้รับวัฒนธรรมกระแสตะวันตกเข้ามาส่งผลให้วิถีชีวิตของคนกลุ่มต่าง ๆ บางกลุ่มเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ประเทศได้พัฒนาเท่าเทียมกับตะวันตก ประกอบกับได้มีกลุ่มคนอพยพเข้ามาในกรุงเทพมหานครเพิ่มมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้กลุ่มคนต่างชาติพันธุ์กระจัดกระจายอาศัยอยู่เป็นย่านและชุมชนตามพื้นที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครมากยิ่งขึ้น และได้กระจายอพยพอาศัยอยู่ตามเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร

กลุ่มที่ 3 ช่วงกรุงเทพมหานครปัจจุบัน ปัจจุบันกลุ่มคนต่างชาติพันธุ์มีจำนวนมาก เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เป็นสื่อกลางให้ผู้คนจำนวนมากไหลเวียนเข้าออกไปยังพื้นที่กรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว พร้อมกับมีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้คนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างเดินทางเข้ามาในกรุงเทพมหานคร

จากการสำรวจงานวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพฯ พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาวิจัยทั้งหมด 58 เล่ม โดยแบ่งออกเป็นงานศึกษา 2 ประเภท ได้แก่ 1) งานวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพฯ ด้านสังคม และ 2) งานวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพฯ ด้านวัฒนธรรม

โดยสถานภาพงานวิจัยของชาวจีนในกรุงเทพฯ ด้านสังคมมีทั้งหมด 6 เล่ม และงานวิจัยด้านวัฒนธรรมมีทั้งหมด 16 เล่ม ซึ่งจะเห็นว่างานวิจัยด้านวัฒนธรรมมีจำนวนมากว่าด้านสังคมอย่างมาก อาจจะเนื่องจากวัฒนธรรมจีนเป็นวัฒนธรรมที่มีความเด่นชัดมากในกรุงเทพฯ และเนื้อหาที่ศึกษา คือ ประวัติการเข้ามาในกรุงเทพฯ ของชาวจีน การรวมกลุ่มกันของชาวจีนในกรุงเทพฯ ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษา วัฒนธรรม ประเพณีของตน สถานภาพของสตรีชาวจีน และอิทธิพลของชาวจีนที่มีต่อกรุงเทพฯ ในด้านสถาปัตยกรรม ด้านการเมือง เป็นต้น

สถานภาพงานวิจัยของชาวยุวนในกรุงเทพฯ ด้านสังคมมีทั้งหมด 2 เล่ม และงานวิจัยด้านวัฒนธรรมมีทั้งหมด 1 เล่ม โดยส่วนใหญ่จะศึกษาเรื่องลักษณะความเป็นอยู่ของชาวยุวนในกรุงเทพฯ และศาสนสถานที่สำคัญของชาวยุวนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ จนทำให้เกิดการอ้างไว้ซึ่งชุมชนยุวน

สถานภาพงานวิจัยของชาวญี่ปุ่นในกรุงเทพฯ เป็นงานวิจัยด้านสังคมทั้งหมดมีจำนวน 3 เล่ม ซึ่งเป็นการศึกษาเรื่องลักษณะความเป็นอยู่ของชาวญี่ปุ่นในกรุงเทพฯ และแนวทางการขยายตัวของชาวญี่ปุ่นที่จะเข้ามาอาศัยในกรุงเทพฯ

สถานภาพงานวิจัยของชาวอินเดียในกรุงเทพฯ เป็นงานวิจัยด้านวัฒนธรรมจำนวน 1 เล่ม โดยเป็นการศึกษาเรื่องรูปแบบสถาปัตยกรรมของศาสนสถานชาวอินเดียที่อยู่ในกรุงเทพฯ และศึกษาถึงบทบาทของศาสนสถานนั้นที่มีต่อผู้คนโดยรอบบริเวณ

สถานภาพงานวิจัยของชาวมุสลิมในกรุงเทพฯ เป็นงานวิจัยด้านสังคมจำนวน 11 เล่ม และด้านวัฒนธรรมมีทั้งหมด 9 เล่ม โดยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในแนวทางเดียวกันกับกลุ่มชาติพันธุ์ชาวจีน คือ ศึกษาเรื่องลักษณะความเป็นอยู่ การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต การรวมกลุ่มกันของชาวมุสลิมในกรุงเทพฯ ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของตน และการถ่ายทอดวัฒนธรรมของตน โดยเฉพาะทางด้านศาสนา

สถานภาพงานวิจัยของชาวมอญในกรุงเทพฯ เป็นงานวิจัยด้านวัฒนธรรมทั้งหมดมีจำนวน 7 เล่ม ซึ่งเป็นการศึกษาเรื่องลักษณะความเป็นอยู่ของชาวมอญในกรุงเทพฯ และลักษณะของประเพณีวัฒนธรรม โดยชุมชนที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นชุมชนมอญบางกระดี

สถานภาพงานวิจัยของชาวลาวในกรุงเทพฯ เป็นงานวิจัยด้านสังคมทั้งหมดมีจำนวน 2 เล่ม โดยเป็นการศึกษาเรื่องลักษณะความเป็นอยู่ของชาวลาวที่เริ่มเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์

ดังนั้นจากการสำรวจงานวิจัยของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ พบว่าส่วนใหญ่จะเป็นงานศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานครด้านวัฒนธรรมมากกว่างานด้านสังคม เพราะเนื่องจากว่าการศึกษากลุ่มพันธุ์ โดยส่วนใหญ่มักจะมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีความเป็นอยู่ เพราะเป็นรูปธรรมที่กลุ่มคนต่างชาติพันธุ์ต่างนั้นมาใช้เป็นอัตลักษณ์ แต่วัฒนธรรมบางอย่างของกลุ่มชาติพันธุ์ก็มีการผสมผสานและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยต่างๆ และส่วนใหญ่แล้วงานศึกษาวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการศึกษาวิจัยมากเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ชาวจีน อันดับ 2 ได้แก่ ชาวมุสลิม อันดับ 3

ได้แก่ ชาวมอญ อันดับที่4 ได้แก่ ชาวญวน อันดับที่5 ได้แก่ ชาวญี่ปุ่น อันดับที่6 ได้แก่ ชาวลาว และ อันดับที่7 ได้แก่ ชาวอินเดีย

ข้อเสนอแนะ

งานศึกษาด้านชาติพันธุ์เป็นงานศึกษาที่มีผู้ศึกษาไว้อย่างกว้างขวาง แต่การศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานครยังคงมีอยู่จำกัด เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งอาจส่งผลให้เข้าถึงข้อมูลได้ลำบาก พร้อมกับยังไม่ค่อยมีการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร ที่เฉพาะเจาะจง มีเพียงเอกสารและหนังสือได้กล่าวถึงเรื่องราวหรือเรื่องเล่าในอดีตเกี่ยวผ่านเรื่องราวและเรื่องเล่าของย่านและชุมชนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่เท่านั้น ซึ่งมีเพียงข้อมูลพื้นฐานเท่านั้นและยังขาดรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร และการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ ยังคงมีการเผยแพร่อย่างจำกัดและมีเพียงแวดวงวิชาการเท่านั้น ดังนั้นจึงมีหน่วยงานบางกลุ่มเช่นศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) มีโครงการพัฒนาฐานข้อมูลงานวิจัยทางชาติพันธุ์ และศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดทำและพัฒนาศูนย์ข้อมูลทางด้านชาติพันธุ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยหน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานที่พยายามสร้างฐานข้อมูลทางกลุ่มชาติพันธุ์ แต่ถึงอย่างไรก็ตามการรวบรวมฐานข้อมูลของหน่วยงานดังกล่าวก็ยังขาดความละเอียด และบางกลุ่มชาติพันธุ์ก็ไม่มีข้อมูลพื้นฐาน ดังนั้นหากมีการสำรวจฐานข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ที่เจาะเฉพาะพื้นที่น่าจะทำให้ฐานข้อมูลทางกลุ่มชาติพันธุ์มีข้อมูลที่ละเอียดและเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการศึกษาค้นคว้า และวิจัยด้านกลุ่มชาติพันธุ์ต่อไปในอนาคต ประกอบกับหากมีหน่วยงานที่ร่วมมือกันจัดเก็บรวบรวมฐานข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์เฉพาะพื้นที่และมีการเผยแพร่ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์คงจะมีประโยชน์แก่บุคคลที่ต้องการหรือสนใจและสามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้อย่างสะดวก เพื่อเป็นพื้นฐานต่อยอดไปสู่การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในอนาคต

